

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 08.07.1988, sp. zn. 8 Tz 61/88, ECLI:CZ:NS:1988:8.TZ.61.1988.1

Číslo: 24/1990

Právní věta: Podkladem pre nariadenie vyšetrenia duševného stavu obvineného jeho pozorovaním v zdravotníckom ústave, resp. osobitnom oddelení nápravného zariadenia, v zmysle § 116 odst. 2 Tr. por. nemôže byť len úvaha súdu. Postup podľa citovaného zák. ustanovenia je namieste najmä vtedy, keď z vyjadrenia znalcov - psychiatrov vyplýva, že bez pozorovania obvineného v zdravotníckom zariadení nemôžu urobiť spoľahlivé diagnostické závery o jeho duševnom stave.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 08.07.1988

Spisová značka: 8 Tz 61/88

Číslo rozhodnutí: 24

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důkaz znalecký, Posudek znalecký, Vyšetření duševního stavu

Předpisy: 141/1961 Sb. § 116 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 24

Podkladem pre nariadenie vyšetrenia duševného stavu obvineného jeho pozorovaním v zdravotníckom ústave, resp. osobitnom oddelení nápravného zariadenia, v zmysle § 116 odst. 2 Tr. por. nemôže byť len úvaha súdu.

Postup podľa citovaného zák. ustanovenia je namieste najmä vtedy, keď z vyjadrenia znalcov - psychiatrov vyplýva, že bez pozorovania obvineného v zdravotníckom zariadení nemôžu urobiť spoľahlivé diagnostické závery o jeho duševnom stave.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 8. júla 1988, sp. zn. [8 Tz 61/88](#).)

Rozsudkom Obvodného súdu Bratislava 1 z 18. februára 1988, sp. zn. 5 T 231/87, bola obvinená M. S. uznaná za vinnú z trestných činov príživníctva podľa § 203 Tr. zák. a krádeže podľa § 247 odst. 1 Tr. zák. a odsúdená na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere jedného roka nepodmienečne so zaradením do prvej NVS a tiež trest zákazu pobytu na území mesta Bratislavy na dobu 2 rokov. Súčasne jej bol uložený aj ochranný dohľad v rozsahu § 2 odst. 1 zákona č. 44/1973 Zb. na dobu 2

rokov.

Mestský súd v Bratislave na základe odvolania obvinenej M. S. uznesením z 15. apríla 1988, sp. zn. 3 To 176/88, zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a podľa § 260 Tr. por. vrátil trestnú vec prokurátorovi na došetrenie.

Najvyšší súd SSR na základe sťažnosti pre porušenie zákona, podanej generálnym prokurátorom SSR v neprospech obvinenej M. S., zrušil uvedené uznesenie mestského súdu vo výroku o vrátení veci prokurátorovi na došetrenie a Obvodnému súdu Bratislava 1 prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Proti uvedenému uzneseniu mestského súdu podal v lehote § 272 Tr. por. sťažnosť pre porušenie zákona generálny prokurátor SSR. V jej dôvodoch mestskému súdu v podstate vytýkal, že postupoval nesprávne, pokiaľ vec po zrušení prvostupňového rozsudku vrátil prokurátorovi na došetrenie, lebo pre takýto postup neboli splnené podmienky predpísané § 260 Tr. por. Navrhol vysloviť porušenie zákona v uvedenom smere a urobiť nápravu chybného rozhodnutia.

Najvyšší súd SSR preskúmal v zmysle § 267 odst. 1 Tr. por. správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia mestského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že sťažnosť pre porušenie zákona je opodstatnená.

Postup mestského súdu, ktorý zrušil rozsudok súdu prvého stupňa z dôvodov uvedených v § 258 odst. 1 písm. b), c) Tr. por., bol správny. Naproti tomu odvolací súd pochybil, keď po zrušení prvostupňového rozsudku postupoval podľa § 260 Tr. por. a vec vrátil prokurátorovi na došetrenie.

Podľa dôvodov napadnutého uznesenia mestský súd vytkol obvodnému súdu, že nevykonal znalecké dokazovanie v záujme objasnenia otázky trestnej zodpovednosti obvinenej v čase spáchania činov, lebo na hlavnom pojednávaní nevyočul znalcov - psychiatrov a ani neprečítal ich písomný znalecký posudok zadovaný v prípravnom konaní. Na podklade pozorovania obvinenej na verejnom zasadnutí dôvodil, že ide o zaostalého mentálne retardovaného jedinca a že je preto treba vyšetriť jej duševný stav pozorovaním v zdravotníckom ústave podľa § 116 odst. 2 Tr. por.

Postup odvolacieho súdu v naznačenom smere nebol správny.

Nariadenie vyšetriť duševného stavu obvineného jeho pozorovaním v zdravotníckom ústave, resp. osobitnom oddelení nápravného zariadenia, v zmysle citovaného zák. ustanovenia, prichádza totiž do úvahy len vtedy, keď se zistí, že sa duševný stav obvineného nedá iným spôsobom vyšetriť. Dostatočným podkladom pre takéto rozhodnutie nemôže byť len úvaha súdu, ktorá sa nezakladá na odborných vedomostiach. Postup podľa § 116 odst. 2 Tr. por. je namieste najmä vtedy, keď z vyjadrenia znalcov - psychiatrov vyplýva, že nemôže urobiť spoľahlivé diagnostické závery o duševnom stave obvineného bez jeho pozorovania v zdravotníckom ústave, resp. v osobitnom oddelení nápravného zariadenia.

V predmetnej veci zo znaleckého posudku znalcov - psychiatrov MUDr. V. O. a MUDr. J. D., zadovaného v prípravnom konaní, vyplýva jednoznačný záver, že nezistili u obvinenej duševné ochorenie a že v čase spáchania činov nemala zníženú ovládaciu schopnosť ani rozpoznávaciu schopnosť. U obvinenej konštatovali účelové správanie - predstieranie pomätenosti. Z tohto znaleckého posudku nemožno vyvodiť, že znalcom pre diagnostické závery nepostačovalo ambulantné vyšetrovanie obvinenej a že je potrebné jej pozorovanie v zdravotníckom ústave, aby mohli urobiť spoľahlivé diagnostické závery o jej duševnom stave.

Z uvedeného je zrejmé, že rozhodnutie odvolacieho súdu o vrátení veci do štádia prípravného konania za účelom vyšetrovania duševného stavu obvinenej postupom podľa § 116 odst. 2 Tr. por. nie je správne, lebo sa opiera len o úvahu súdu založenú na jej pozorovaní na verejnom zasadnutí.

Z obsahu zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom 26. novembra 1987 možno zistiť, že obvinená svoje priznanie k spáchaniu oboch trestných činov odvolala. Pred súdom poprela spáchanie krádeží; po prečítaní zápisnice o jej výpovedi z 8. júna 1987 podľa § 207 odst. 2 Tr. por. tvrdila, že sa ani v prípravnom konaní ku krádežiam nepriznala, zápisnicu o výpovedi podpísala pod nátlakom v domienke, že ide o skutok týkajúci sa toho, že nikde nebola zamestnaná. V tejto súvislosti sa obhajovala, že v kritickom čase nemohla pracovať, lebo bola chorá, o čom predložila lekársku správu z 8. októbra 1987, z ktorej súd zistil, že obvinená je v sústavnej psychiatrickej liečbe MUDr. V. Š. OÚNZ v Nových Zámkoch.

K výsluchu znalcov - psychiatrov, resp. k prečítaniu ich písomného znaleckého posudku z 13. októbra 1987 z prípravného konania za splnenia podmienok § 211 os. 4 Tr. por. v súdnom konaní nedošlo.

Z uvedeného je zrejmé, že súd prvého stupňa rozhodol bez toho, aby zistil skutočný stav tak, ako mu to ukladá § 2 odst. 5 Tr. por.

V záujme náležitého objasnenia skutočného stavu veci bolo potrebné vypočúť na hlavnom pojednávaní znalcov - psychiatrov na závery vyplývajúce z vyšetrovania duševného stavu obvinenej. Ich výsluchom mal obvodný súd tiež zisťovať, či znalci mali k dispozícii aj lekársku dokumentáciu o liečení obvinenej na psychiatrickom oddelení Nemocnice s poliklinikou OÚNZ v Nitre z rokov 1983 a 1985 (porov. č. 1.69) a či k nej pri podaní znaleckého posudku o duševnom stave obvinenej prizerali. Pokiaľ ju k dispozícii nemali, je potrebné, aby si ju zadovážili, rovnako ako príslušnú dokumentáciu od odborného lekára - psychiatra MUDr. V. Š. z OÚNZ v Nových Zámkoch, ktorý podľa potvrdenia z 8. októbra 1987 mal zabezpečovať sústavnú psychiatrickú liečbu obvinenej. Znalci sa musia vyjadriť o prípadnom vplyve zistených diagnóz podľa uvedenej lekárskej dokumentácie na ich odborné závery o duševnom stave obvinenej v čase spáchania činov, event. musia v naznačenom smere doplniť znalecký posudok. Pokiaľ by vznikli pochybnosti o správnosti posudku, resp. jeho doplnenia, prichádzal by do úvahy postup podľa § 109 Tr. por.

Postup podľa § 116 odst. 2 Tr. por. by bol namieste vtedy, keby z vyjadrenia znalcov - psychiatrov vyplynulo, že bez pozorovania obvinenej v zdravotníckom zariadení nemôžu urobiť spoľahlivé diagnostické závery o jej duševnom stave.